

Høring om Kirkerådets sammensetning

Høringsnotat 26. september 2017

Innholdsfortegnelse

1. Bakgrunn	2
2. Dagens ordning og tidligere ordning.....	2
3. Kirkerådets ansvar og oppgaver	3
4. Ordninger i andre kirker	3
5. Spørsmålet om Kirkerådets sammensetning i <i>veivalghøringen</i> i 2015	3
4. Sammensetning	4
4.1 Særlig om leder av Kirkerådet.....	4
4.2 Kirkerådets sammensetning	5
4.3 Representasjon av prester og lek kirkelig tilsatte	6
4.4 Lederne i Mellomkirkelig råd og Samisk kirkeråd	7
4.5 Ungdomsrepresentasjon i Kirkerådet	8
5. Varamedlemmer	8
6. Noen mulige alternativer	9
7. Konsekvenser for utforming av valgreglene i etterkant av Kirkemøtet i 2018	9
8. Økonomiske og administrative konsekvenser	10

1. Bakgrunn

Kirkelovens bestemmelse om Kirkerådets sammensetning ble fra 1. januar 2017 endret. Dagens rettslige grunnlag for Kirkerådets sammensetning er regler for valg av Kirkeråd § 1-1. Da det sist ble gjort endringer i regler for valg av Kirkeråd på Kirkemøtet i 2016, uttalte komiteen i sak KM 13/16 følgende:

Komiteen slutter seg (...) til Kirkerådets anbefaling om at Kirkemøtet foretar en ny gjennomgang av reglene for valg og sammensetning av Kirkerådet før valget i 2020. Reglene må bidra til å styrke demokratiet i kirken, og blant de spørsmålene som må vurderes er antall medlemmer, andelen prester, representasjon av leke kirkelig tilsatte og om alle bispedømmene skal ha minst én representant.

For at nye regler skal kunne vedtas før valget av Kirkerådet i 2020, må reglene behandles av Kirkemøtet i 2019. Etter Kirkerådets vurdering er det mest hensiktsmessig å dele saken i to kirkemøtebehandlinger; 1) avklaring av Kirkerådets sammensetning i 2018 og 2) vedtakelse av nye regler for valg av Kirkerådet i 2019. Bakgrunnen for dette er at reglene for valg av Kirkerådet vil kunne utformes svært forskjellig, avhengig av hvilken sammensetning rådet skal ha. Denne høringen er avgrenset til den første delen om Kirkerådets sammensetning. En ser tegn til at det er begynnende gruppedannelser i Kirkemøtet. Høringen er avgrenset fra å gå nærmere inn på konsekvenser av dette knyttet til Kirkerådets sammensetning, men det vil kunne være behov for å komme tilbake til dette på et senere tidspunkt.

I forbindelse med den nye kirkeordningen vil det være aktuelt å vurdere om en skal videreføre betegnelsen lek for å beskrive de medlemmene som ikke tilhører kategoriene prest eller lek kirkelig tilsatt eller erstatte betegnelsen med et annet navn. Denne høringen er avgrenset fra å gå inn på dette spørsmålet. Kirkerådet vil komme tilbake til spørsmålet i forbindelse med utarbeidelsen av den nye kirkeordningen.

Kirkerådet sender med dette ut et høringsnotat om Kirkerådets sammensetning på høring til bispedømmerådene, Bispemøtet, KA, arbeidstakerorganisasjonene og de tre teologiske utdanningsinstitusjonene som kan tildele cand.theol.-graden.

2. Dagens ordning og tidligere ordning

Tidligere var det lovbestemt at Kirkemøtet på sitt første møte i bispedømmerådernes valgperiode skulle velge et Kirkeråd bestående av ti leke medlemmer, hvorav en er kirkelig tilsatt, og fire prester, alle med personlige varamedlemmer, samt at alle bispedømmeråd skulle være representert i rådet. I tillegg skulle rådet ha som medlem en biskop med varamedlem, valgt av Bispemøtet. Kirkemøtet har inntil videre valgt å videreføre denne sammensetningen gjennom bestemmelser i regler for valg av Kirkeråd § 1-1. I tillegg til de nevnte medlemmene, har Kirkemøtet fastsatt at lederen av Mellomkirkelig råd og lederen av Samisk kirkeråd møter i rådet med tale- og forslagsrett, jf. regler for Kirkerådets virksomhet § 4 nr. 6.

Frem til valget av Kirkerådet i 2010, skulle Kirkemøtet velge elleve medlemmer fra bispedømmerådene og tre medlemmer valgt på såkalt fritt grunnlag samt en biskop valgt av Bispemøtet. Med fritt grunnlag menes det at disse ble valgt uavhengig av om de satt i et

bispedømmeråd eller ikke. Av de tre medlemmene som ble valgt på fritt grunnlag var fastsatt i valgreglene at det skulle velges to leke medlemmer og en prest. Disse ble både medlemmer av Kirkerådet og av Kirkemøtet. Ofte ble lederen av Kirkerådet valgt på fritt grunnlag. Ordningen med medlemmer av Kirkerådet og Kirkemøtet valgt på fritt grunnlag ble avvirket i forbindelse med innføringen av demokratireformen i Den norske kirke fra 2010 av på bakgrunn av at utredningen *Styrket demokrati i Den norske kirke* la til grunn at Kirkemøtet ikke burde ha anledning til å supplere seg selv.

I dag er det lovbestemt kun at Kirkerådet består av et antall medlemmer med personlige varamedlemmer, valgt av Kirkemøtet, og en biskop med varamedlem valgt av Bispemøtet, jf. kirkeloven § 25 første ledd. Det innebærer at Kirkemøtet – innenfor rammene i kirkeloven § 25 første ledd – står fritt til å gjøre endringer i Kirkerådets sammensetning.

3. Kirkerådets ansvar og oppgaver

Kirkerådets sammensetning bør ses i sammenheng med Kirkerådets ansvar og oppgaver. Etter kirkeloven § 25 skal Kirkerådet forberede de saker som skal behandles av Kirkemøtet og iverksette Kirkemøtets beslutninger samt lede kirkens arbeid på nasjonalt nivå. Det innebærer at Kirkerådet er Kirkemøtets utøvende organ og at Kirkerådet kan opptre på vegne av Kirkemøtet, selv uten særskilt delegasjon. Videre har Kirkerådet ansvaret for at økonomiforvaltningen og økonomistyringen av de midlene som Kirkemøtet disponerer, er forsvarlig. Kirkerådet skal også fastsette regnskapet for de midlene som Kirkemøtet disponerer.

4. Ordninger i andre kirker

Det er mest aktuelt å sammenligne med Kirkerådet i Den norske kirke med Kyrkostyrelsen i Svenska kyrkan og Kyrkostyrelsen i Den evangelisk-lutherske kirke i Finland.

I Svenska kyrkan består kyrkostyrelsen av erkebiskopen og fjorten medlemmer valgt av Kyrkomötet. For de valgte medlemmene skal Kyrkomötet velge like mange varamedlemmer. Etter forslag fra Bispemøtet velger Kyrkomötet også en biskop som varamedlem for erkebiskopen.¹ Erkebiskopen er leder av kyrkostyrelsen. Kyrkomötet velger to nestledere blant kyrkostyrelsens medlemmer.²

I Den evangelisk-lutherske kirken i Finland består kyrkostyrelsen av erkebiskopen, to biskoper valgt av Bispemøtet, to prester valgt av Kyrkomötet og et lekt medlem fra hvert bispedømme valgt av Kyrkomötet. Erkebiskopen er leder av kyrkostyrelsen.

5. Spørsmålet om Kirkerådets sammensetning i *veivalghøringen* i 2015

Spørsmålet om Kirkerådets sammensetning ble tatt opp i høringen om *Veivalg for fremtidig kirkeordning* i 2015. I høringsnotatet ble det pekt på en del nærmere spørsmål som burde vurderes. Spørsmålene gikk blant annet på om Kirkerådet i dag har et passende antall

¹ Kyrkoordineringen 12 kap. 5 §.

² Kyrkoordineringen 12 kap. 6 §.

medlemmer, om det bør gjøres endringer i andelen prester og representasjon av lek kirkelige tilsatte og om bestemmelsen om hvert bispedømme skal ha minst én representant i Kirkerådet bør opprettholdes.

79 prosent av menighetsrådene og de kirkelige fellerådene som uttalte seg til spørsmålet ga uttrykk for at Kirkerådets funksjon og sammensetning bør videreføres i hovedsak som i dag, 12 prosent gikk inn for at Kirkerådet bør sammensettes av en representant fra hvert av bispedømmerådene, preses og tre medlemmer valgt på fritt grunnlag for å ivareta bredde i kompetanse og representativitet, og 6 prosent mente at Kirkerådet bør få færre medlemmer, og at de velges ut fra kompetanse, uavhengig av geografisk spredning og tilknytning til alle bispedømmeråd. Enkelte høringsinstanser understreket betydningen av hensynet til samvirke mellom embete og råd i Kirkerådet.

Flertallet av biskopene og bispedømmerådene (16 uttalelser) gikk inn for at Kirkerådets sammensetning i hovedsak videreføres. *Borg biskop og bispedømmeråd* mente at man bør vurdere om Kirkerådet bør få færre medlemmer for å kunne fungere som et egnet styringsorgan, hvor medlemmene «velges ut fra variert kompetanse, samtidig som man tar hensyn til geografisk spredning og tilknytning til ulike bispedømmer». *Hamar bispedømmeråd* så behov for å justere sammensetningen av Kirkerådet slik at rådet «som demokratisk organ har tilstrekkelig kompetanse innen teologi, administrasjon, jus og økonomi blir viktig for å balansere og være til nytte for kirkerådets administrasjon». *Oslo bispedømmeråd* var av den oppfatning at «Kirkerådet bør få færre medlemmer som velges av Kirkemøtet på fritt grunnlag ut fra kompetanse».

I forbindelse med at veivalgsaken ble behandlet av Kirkemøtet i 2016, anbefalte Kirkerådet følgende forslag til vedtak i Kirkemøtet:

Kirkemøtet mener at Kirkerådet i dag har et passende antall medlemmer, og at bestemmelsen om at hvert bispedømme skal ha minst én representant i Kirkerådet bør opprettholdes.

Kirkemøtet valgte imidlertid kun å vedta at «Kirkemøtet ber Kirkerådet utrede følgende temaer videre og fremme disse for Kirkemøtet:

(...)

c) Sammensetning av og valgordninger til (...) Kirkerådet, herunder spørsmål vedrørende representasjon fra ungdomsdemokratiet i Kirkerådet (sak KM 08/16 vedtakspunkt 3 c).»

4. Sammensetning

4.1 Særlig om leder av Kirkerådet

I dag er Kirkemøtets valgte medlemmer valgbare til leder av Kirkerådet. Det innebærer at både valgte prester, lek kirkelige tilsatte og leke medlemmer av Kirkemøtet kan velges som leder av Kirkerådet, men i praksis har lederen alltid vært lek. Kirkemøtet har imidlertid tidligere gitt uttrykk for at det ikke ønsker å avgrense Kirkemøtets handlingsrom til kun å

måtte velge leke ledere. Etter gjeldende ordning er det derfor mulig å velge prester og leke kirkelige tilsatte som leder av rådet.

Kirkemøtet har anledning til å fastsette at biskopen valgt av Bispemøtet kan bli lederen av Kirkerådet. I praksis ville det innebære at Bispemøtets preses også blir leder av Kirkerådet. En slik ordning ville tilsvare ordningene i Finland og Sverige. Samtidig ville det svekke tradisjonen i Den norske kirke med leke medlemmer som ledere i kirkestyret. I den sammenheng kan det pekes på at det i Svenska kyrkan er vanlig at soknepresten (kyrkoherden) også leder lokale rådsorganer og at biskopen leder stiftstyrelsen. I Den norske kirke har en ikke den samme tradisjonen for at biskopen leder styringsorganer som en har i andre kirker.

En fordel med preses som leder av Kirkerådet er at preses som ledende biskop vil ha en synlighet og plattform i media som en valgt kirkerådsleder – vanligvis – ikke vil kunne ha på samme måte. En slik ordning vil samordne ledelsesfunksjonen til Bispemøtet og Kirkerådet slik at det blir tydeligere hvem som er den øverste lederen i Den norske kirke. Det vil også kunne virke forenkende, ved at det blir mindre behov for intern koordinering om hvem som uttaler seg på vegne av Den norske kirke. Samtidig vil det endre balansen mellom den ordinerte tjeneste og de valgte rådsmedlemmene ganske betydelig, ved at den ordinerte tjeneste får lederansvaret for Kirkerådet. Det kan også oppstå spørsmål om lederens dobbeltrolle i de tilfeller Bispemøtet og Kirkerådet er uenige. En slik ordning vil også reise problemstillinger knyttet til eventuelle mistillitsforslag mot Kirkerådet og Kirkerådets leder. En fordel med å videreføre ordningen med at lederen av Kirkerådet ikke er biskop er at rådet ledes av den øverste demokratisk valgte lederen i Den norske kirke. En videreføring av dagens ordning sikrer også at balansen mellom den ordinerte tjeneste og valgte rådsmedlemmer ivaretas.

1. Har høringsinstansen synspunkter knyttet til leder av Kirkerådet?

4.2 Kirkerådets sammensetning

Kirkerådets ansvar og oppgaver har blitt større som følge av lovendringene som trådte i kraft 1. januar 2017. Kirkerådet leder kirkens arbeid på nasjonalt nivå og fungerer som en form for styre for Den norske kirke. Kirkerådet er utøvende organ for Kirkemøtet og dermed også for rettssubjektet Den norske kirke og for trossamfunnet Den norske kirke. Kirkerådet har også et særskilt ansvar for at økonomiforvaltningen og økonomistyringen av de midlene som Kirkemøtet disponerer, er forsvarlig. Videre har Kirkerådet ansvaret for å forberede de saker som skal behandles av Kirkemøtet og iverksette de beslutninger Kirkemøtet fatter.

Etter dagens regler er det krav om at hvert bispedømmeråd skal være representert i rådet. Med tanke på fremtidige regler, reiser dette to spørsmål. For det første er det et spørsmål om det fortsatt skal være krav til at hvert bispedømme er representert i Kirkerådet, for det andre er det et spørsmål om hvert bispedømmeråd bør være representert i Kirkerådet. I og med at Kirkerådet har ansvar for å lede kirkens arbeid på nasjonalt nivå kan det være hensiktsmessig at alle bispedømmer i landet er representert i Kirkerådet. Et flertall av høringsinstansene i høringen om *Veivalg for fremtidig kirkeordning* gikk inn for dette.

For det andre er det et altså spørsmål om hvert bispedømmeråd bør være representert i Kirkerådet. Etter gjeldende ordning består Kirkemøtet av bispedømmerådene og ett medlem valgt etter særskilte regler fastsatt av Kirkemøtet. Kirkemøtet har vedtatt at en skal komme tilbake til spørsmålet om sammensetningen av Kirkemøtet, hvilket en etter planen vil gjøre i forbindelse med utarbeidelsen av kirkeordningen etter 2020. Siden denne hørings-saken vil få virkning før ikrafttredelsen av ny kirkeordning, bør en ikke forskuttere eventuelle endringer i Kirkemøtets sammensetning som vil kunne komme på et senere tidspunkt. Samtidig bør bestemmelsen om Kirkerådets sammensetning formuleres slik at den kan stå seg over tid. Spørsmålet om hvert bispedømmeråd bør være representert i Kirkerådet kan i stedet omformuleres til et spørsmål om man må være medlem av Kirkemøtet for å være valgbar til Kirkerådet. I og med at Kirkerådet er det utøvende organet for Kirkemøtet og har en viktig rolle i å forberede sakene som skal behandles av Kirkemøtet og iverksette Kirkemøtets beslutninger, kan det være hensiktsmessig at medlemmene av Kirkerådet også er medlemmer av Kirkemøtet. Det kan også vurderes å fastsette at *et flertall* av medlemmene må være medlemmer av Kirkemøtet.

I dag er det 15 medlemmer av rådet. I tillegg er det fastsatt at leder i Mellomkirkelig råd, leder i Samisk kirkeråd møter i rådet med tale- og forslagsrett. Som daglig leder av rådet møter også Kirkerådets direktør. Det innebærer at det er 18 personer som deltar i møtet med tale- og forslagsrett, hvorav 15 medlemmer har stemmerett. Av hensyn til gjennomføringen av effektive møter, bør antagelig ikke antallet medlemmer bli mye større enn det er i dag.

2. Har høringsinstansen synspunkter på spørsmålet om hvert bispedømme bør være representert i Kirkerådet?

3. Har høringsinstansen synspunkter på spørsmålet om Kirkerådets medlemmer må være medlem av Kirkemøtet?

4.3 Representasjon av prester og lek kirkelig tilsatte

I dag sitter det fire prester – i tillegg til biskopen – i Kirkerådet. Det innebærer at en tredjedel av medlemmene i Kirkerådet representerer den ordinerte prestatjenesten i Kirkerådet. Kirkemøtet står fritt til å fastsette hvor mange prester som skal være medlemmer av Kirkerådet.

Etter dagens ordning har Kirkerådet ansvar for å forberede lære- og liturgisaker til Kirkemøtet – i et samvirke med Bispemøtet. Dette ansvaret kan tilsi at det er flere medlemmer i Kirkerådet som har teologisk og liturgisk kompetanse. I forbindelse med ny kirkeordning vil spørsmålet om Bispemøtets rolle i den sentralkirkelige strukturen bli vurdert, noe som vil kunne få betydning for Kirkerådets rolle i lære- og liturgisaker.

I likhet med andre kirkelige rådsorganer er bygger Kirkerådets sammensetning på det såkalte *embete og råd*-prinsippet. Dette går ut på at kirkestyret i Den norske kirke lokalt, regionalt og nasjonalt bygger på et samvirke mellom de som har et særskilt ansvar for den offentlige tjeneste med ord og sakrament og valgte representanter for kirkemedlemmene. Særlig

biskopens, men også prestenes, plass i Kirkerådet kan forstås som en del av den ordinerte tjenestens representasjon og samvirke med de leke representantene for kirkemedlemmene.

Etter dagens regler er det én lek kirkelig tilsatt som er medlem av Kirkerådet. I forbindelse med utarbeidelsen av ny kirkeordning vil spørsmålet om lek kirkelige tilsattes representasjon i Kirkemøtet – og i forlengelsen av det i Kirkerådet – bli vurdert. I denne sakens tidsperspektiv vil det i hvert fall i begynnelsen være slik at leke kirkelige tilsatte vil være medlemmer av Kirkemøtet. Innenfor dette tidsperspektivet kan det være et spørsmål om de leke kirkelige tilsatte fortsatt skal ha en egen plass i rådet, eller om de for eksempel vil kunne bli valgbare på lek kvote.

4. Har høringsinstansen synspunkter på antallet prester i Kirkerådet?

5. Har høringsinstansen synspunkter på antallet lek kirkelig tilsatte i Kirkerådet?

4.4 Lederne i Mellomkirkelig råd og Samisk kirkeråd

Siden 16. juni 2006 møter lederne i Mellomkirkelig råd og Samisk kirkeråd med tale- og forslagsrett i Kirkerådet. Bakgrunnen for denne ordningen var et ønske om å styrke samhandlingen mellom de tre sentralkirkelige rådene ved at lederne kunne bringe inn perspektiver fra Mellomkirkelig råd og Samisk kirkeråd i Kirkerådet, jf. komitémerknad 7 i sak KM 12/05. Da Kirkemøtet behandlet saken i 2005 forelå det et forslag om at lederne av Mellomkirkelig råd og Samisk kirkeråd skulle bli ordinære medlemmer av Kirkerådet. Kirkemøtekomiteen uttalte:

«Komiteen meiner at denne saka må sjåast i samanheng med dei strukturendringane i kyrkja som er under utgreiing. Denne prosessen medfører at heile den kyrkjelege rådsstrukturen vert vurdert og kan verte endra. På denne bakgrunn finn komiteen at det ikkje er tenleg å gjere vesentlege endringar i samansetjinga av og forholda mellom dei sentralkyrkjelege råda no.

(...)

Komiteen er i prinsippet open for å utvide KR med to medlemmer, men meiner at det ikkje er naudsynt for å oppnå den samhandlinga mellom råda som ein ønskjer. Den endringa som no vert foreslått, vil på grunn av dei store endringsprosessane i kyrkja vere av førebels karakter og bør difor ikkje nedfellast i Kyrkjelova. Komiteen foreslår difor at dei to rådsleiarane møter fast i KR med tale- og forslagsrett, med nestleiarane i dei respektive råda som vara» (komitémerknad 6 og 9 i sak KM 12/05).

I Kirkemøtets behandling av saken ble komiteens innstilling vedtatt; et alternativt forslag om gjøre de nødvendige endringene i kirkeloven § 25 for å gi plass til disse to rådslederne falt mot 19 stemmer, jf. protokollen fra Kirkemøtet 2005 side 113.

Ettersom kirkeloven § 25 er endret fra 1. januar 2017, kan det være aktuelt å vurdere dette spørsmålet på nytt. Saken om sammensetning av Kirkerådet kommer imidlertid tidligere enn forslaget til ny kirkeordning. I forbindelse med utarbeidelsen av forslaget om ny kirkeordning kan spørsmålet om den kirkelige rådsstrukturen bli vurdert endret. Det er derfor et spørsmål

om det er hensiktsmessig på nåværende tidspunkt å fatte vedtak som forutsetter en spesiell organisering av de sentralkirkelige råd.

6. Har høringsinstansen synspunkter på lederne i Mellomkirkelig råds og Samisk kirkeråds deltakelse eller medlemskap i Kirkerådet?

4.5 Ungdomsrepresentasjon i Kirkerådet

I regler for valg av Kirkeråd heter det at nominasjonskomiteen skal tilstrebe at kandidatlisten til valget inneholder en andel kandidater som er under 30 år på minst 20 prosent (hvis mulig). I praksis har det imidlertid vist seg vanskelig å få innvalgt unge representanter i Kirkerådet. Ved valget av Kirkerådet i 2016 ble det ikke valgt noen kandidater under 30 år. Det aktualiserer et spørsmål om det bør vurderes en egne kvote for unge representanter i Kirkerådet eller en annen måte å sikre at det blir representasjon av unge i Kirkerådet. Ungdommens kirkemøte anbefalte i 2012 at det skulle fastsettes krav om minst 20 prosents ungdomsrepresentasjon i sentralkirkelige råd i ny kirkeordning (sak UKM 07/12).

Et annet forslag som har vært fremmet i forbindelse med saken om *Veivalg for fremtidig kirkeordning* innebærer at lederen av Kirkerådets utvalg for ungdomsspørsmål gis møte-, forslags- og talerett i Kirkerådet, på lik linje med dagens ordning med lederne i Mellomkirkelig råd og Samisk kirkeråd. En forutsetning er at lederen av Kirkerådets utvalg for ungdomsspørsmål velges av Ungdommens kirkemøte, i stedet for å bli oppnevnt administrativt av Kirkerådet som i dag, samt at lederen er blant UKMs delegater på Kirkemøtet. Et argument for en slik ordning vil kunne være at det sikrer en valgt talsperson for ungdomsdemokratiet i Kirkerådet, uavhengig av om det blir valgt unge medlemmer av Kirkerådet eller ikke. Et argument imot en slik ordning vil kunne være at det vil kunne svekke mulighetene for at det velges inn unge medlemmer i Kirkerådet i det ordinære valget, fordi det etableres en parallell ordning med representasjon fra unge.

Spørsmål om ungdomsdemokratiets representasjon i Kirkerådet vil inngå i en sak som Ungdommens kirkemøte vil behandle høsten 2017 (sak UKM 7/17).

7. Har høringsinstansen synspunkter på hvordan ungdomsrepresentasjon i Kirkerådet kan ivaretas?

5. Varamedlemmer

Det er fastsatt i loven at det skal velges et antall medlemmer med personlige varamedlemmer. Kirkerådet legger til grunn at denne bestemmelsen åpner for at Kirkemøtet kan bestemme antallet personlige varamedlemmer. Det er et spørsmål om det bør være ett personlig varamedlem eller to personlige varamedlemmer per medlem. I lys av at Kirkemøtet en gang årlig kan foreta suppleringsvalg, legges det til grunn at ett personlig varamedlem vil være tilstrekkelig. For biskopens del er det fastsatt at Bispemøtet skal velge ett varamedlem.

8. Har høringsinstansen synspunkter på antall varamedlemmer i Kirkerådet?

6. Noen mulige alternativer

I saken om *Veivalg for fremtidig kirkeordning* ble det tegnet noen alternative ordninger.

- A) Sammensetningen videreføres med samme antall medlemmer som i dag. Bestemmelsen om at hvert bispedømme skal ha minst én representant i Kirkerådet opprettholdes.
- B) Kirkerådet bør sammensettes av en representant fra hvert av bispedømmerådene (eventuelt ett medlem fra hvert bispedømme, valg av og blant Kirkemøtets medlemmer), preses og tre medlemmer valgt på fritt grunnlag for å ivareta bredde i kompetanse og representativitet.
- C) Kirkerådet bør få færre medlemmer som velges ut fra kompetanse, uavhengig av geografisk spredning og tilknytning til alle bispedømmeråd.

Dersom en ønsker å gå videre med et av disse alternativene, må det konkretiseres nærmere nøyaktig antall medlemmer.

I forbindelse med spørsmålet om det bør kunne velges inn noen medlemmer på fritt grunnlag eller om det bør velges færre medlemmer uavhengig av tilknytning til bispedømmeråd, har det blitt fremhevet viktigheten av å bidra til at Kirkerådet kan rekruttere kompetanse, for eksempel innen økonomi og jus. Det var tidligere også slik at leder av Kirkerådet ofte ble valgt på fritt grunnlag, slik at vedkommende ikke trengte å være medlem av et bispedømmeråd.

I tillegg kan det nevnes at Aarflot og Bergem i sin bok *Mot en selvstendig folkekirke* (2007) har foreslått at Kirkerådet består av ett lekt medlem fra hvert bispedømmeråd, to leke medlemmer, hvorav en er kirkelig tilsatt, fem prester og Bispemøtets preses. De argumentere for utvidelsen av Kirkerådets størrelse for å gi det mer tyngde og bredde i lys av det økte ansvar som tillegges rådet, samt at det vil gjøre det mulig å forenkle valgreglene ved at representasjonen fra bispedømmene løses gjennom bestemmelsen om ett lekt medlem fra hvert bispedømme (side 174).

Det er også mulig å se for seg en annen sammensetning enn de typene som er skissert i dette avsnittet.

7. Konsekvenser for utforming av valgreglene i etterkant av Kirkemøtet i 2018

Som nevnt innledningsvis, er det lagt opp til at Kirkemøtet i 2018 gjør vedtak om sammensetningen, herunder om hvem som kan velges til leder. Kirkerådet vil deretter forberede en sak til Kirkemøtet i 2019 om regler for valget, slik at Kirkemøtet i 2020 kan velge et nytt Kirkeråd med den sammensetningen Kirkemøtet fastsetter at den skal ha i 2018. Endringen av sammensetning vil med andre ord ha virkning fra kirkerådvalget i 2020.

Kirkerådet vil for ordens skyld understreke at kravene til hvordan Kirkerådet skal være sammensatt vil ha betydning for utformingen av valgreglene. De gjeldende reglene medfører at det er et ganske komplisert valg i minst tre valgoganger for å sikre at kravene til

Kirkerådets regelfestede sammensetning blir ivaretatt. Etter dagens ordning skal først lederen av Kirkerådet velges ved særskilt avstemning. Deretter velges ti medlemmer, ett fra hver av de bispedømmerådene som leder ikke ble valgt fra og innen kategoriene lek og geistlig. Ved opptellingen kåres først de to leke kandidatene som har fått flest stemmer til medlem av Kirkerådet. Deretter kåres den geistlige kandidaten som har fått flest stemmer. Denne prosedyren gjentas to ganger til ni medlemmer er kåret. Hver gang en kandidat blir kåret til medlem strykes de øvrige kandidatene fra det respektive bispedømmeråd fra denne valgongangen. Til medlem av Kirkerådet fra det siste bispedømmet kåres den kandidat som har høyest stemmetall, uavhengig av kategori dersom valgt leder av Kirkerådet er lek. Dersom valgt leder av Kirkerådet er prest blir den leke kandidaten med høyest stemmetall kåret til medlem. Etter at resultatet av ovenstående valg foreligger, foretas valg av de resterende tre medlemmer, hvorav én lek kirkelig tilsatt dersom denne ikke er valgt som leder. Disse kan velges fra samtlige bispedømmer.

Dersom det for eksempel fastsettes at de elleve medlemmene fra bispedømmene skal være leke, vil det forenkles valget sammenlignet med i dag, fordi det vil sikre at alle bispedømmene blir representert gjennom en valgongang. Valget av andre medlemmer vil dermed kunne gjennomføres uten å ta hensyn til at et slikt valg også må sikre representasjon av alle bispedømmene.

I saken om nye regler for valg av Kirkerådet kan det også være aktuelt å vurdere om valget skal gjennomføres som et flertallsvalg som i dag, eller om det er aktuelt å gjennomføre valget som et forholdstallsvalg med utgangspunkt i flere eventuelle lister som stilles av ulike grupper i Kirkemøtet.³ Hvordan dette eventuelt vil la seg gjøre vil være avhengig av de kravene som Kirkemøtet fastsetter i 2018.

8. Økonomiske og administrative konsekvenser

Antallet medlemmer vil ha betydning for kostnader i forbindelse med gjennomføring av møter, herunder reiseutgifter, overnatting og møtegodtgjørelse.

9. På bakgrunn av høringsinstansens vurderinger til spørsmålene ovenfor: Hvordan ønsker høringsinstansen oppsummerende at Kirkerådet skal sammensettes?

³ Dagens ordning med flertallsvalg kan i ytterste konsekvens innebære at kun de som har flertall i Kirkemøtet kan bli representert i det utøvende organet, mens forholdstallsvalg med flere lister vil kunne bidra til at det utøvende organet har en proporsjonal representasjon av ulike grupper som eventuelt fremmer lister i Kirkemøtet. Sistnevnte har til en viss grad en parallell i den kommunale formannsskapsmodellen.